

# Trojka chce prywatyzacji wody pitnej w Portugalii

7 lipca 2015

Prywatyzacja wody staje się ponownie przedmiotem debaty w Portugalii. Temat ten został niedawno poruszony w portugalskim parlamencie, na forum którego przewodnicząca partii Zielonych, Heloísa Apolónia, oskarżyła rząd o to, że „przeczy sam sobie, mówiąc o sektorze wodnym”. Wysokie zadłużenie sprawia, iż kraj zdany jest na łaskę zagranicznego kapitału, co czyni go bardziej podatnym na prywatyzację.

Minister Środowiska Jorge Moreira da Silva zapewnia, że „nie sprywatyzuje [portugalskich] wód”. Jednocześnie opowiada się za restrukturyzacją systemu obróbki i dostarczania wody, by zapewnić jego „zrównoważenie ekonomiczne i finansowe”. Samorządy obawiają się, że wspomniana restrukturyzacja będzie krokiem w kierunku prywatyzacji tego podstawowego dobra. Minister odrzuca jednak tę teorię i wyjaśnia, że przeprowadzenie reformy pozwoli na uniknięcie takiego scenariusza. Moreira da Silva tłumaczy, iż „podniesienie stawek w nadmorskich municypiach było konieczne do obniżenia kosztów wewnątrz kraju”, co daje „większą równość”.

Jeśli idzie o koszt wody „w skali kraju” to wg Eltona Mello – użytkownika „Twittera” – cena wzrośnie. Wyjaśnienia ministra nie przekonują też użytkownika „Twittera” Artura Amorima, który sądzi, że prywatyzacja wody w Portugalii jest częścią programu politycznego.

W 2012 roku w artykule opublikowanym w dzienniku „Jornal de Negócios”, ówczesna minister środowiska, Assunção Cristas, pisała o intencjach Trojki związanych z prywatyzacją firmy Águas de Portugal (Wody Portugalii): „– Kwestia prywatyzacji Águas de Portugal została już wielokrotnie poruszona w rozmowach z Trojką – wyjaśniła posłom Assunção Cristas.

“Powiedzieliśmy, że potrzebujemy czasu i mamy 2012 r., żeby przeprowadzić restrukturyzację grupy ADP, i że dopiero po tym będzie znany model prywatyzacji” – odpowiedziała, przesuwając konkretyzację procesu na rok 2013.”

W 2013 r. ta sama minister przekonywała w parlamencie do „sprzedaży publicznych przedsiębiorstw zarządzania odpadami i koncesji komercyjnych dla prywatnych dostawców wody”:

W odpowiedzi na ten komunikat powołano do życia w mediach społecznościowych „Ruch na rzecz Wody – Referendum w Sprawie Prywatyzacji Wody” („Movimento pela Água – Privatização da Água a referendo”). Platforma wydaje się obecnie mniej aktywna, ale jeszcze w 2013 r. jeden z postów na „Facebooku” mówił, że „żadna prywatna firma ani korporacja nie zaryzykowałaby wodnego biznesu, jeśli nie miałyby to przynieść milionowych zysków” i pytał „jaki interes ma aktualny rząd w prywatyzacji tego publicznego dobra, które jest przede wszystkim prawem człowieka?”

Ricardo Carvalho reaguje na ten post następującym komentarzem: „Woda pitna to źródło bogactwa apetyczne dla prywatnych firm. Jeśli nie mają większych zysków, to dlatego, że nie umieją zarządzać usługą. W celu zminimalizowania strat powinno się przykładać należytą wagę do Systemu Informacji Geograficznej, jak również do zarządzania. Także istniejąca w sieci presja i wykwalifikowani księgowi sprawiają, że wodny biznes się opłaca. Nie trzeba prywatyzować, tylko być skutecznym.”

Woda nazywana jest nowym „niebieskim złotem”, przez analogię do „czarnego złota”, czyli ropy naftowej. Jej wydobycie stanowi biznes na skalę światową i przynosi milionowe dochody. Jej wartość handlowa i strategiczna nie umknęła uwadze międzynarodowych korporacji. Nestlé, największy producent żywności na świecie, jest liderem rynku wody butelkowanej. Jego prezes twierdzi, że „woda jest pokarmem i jak każdy pokarm powinna mieć wartość rynkową”. Traktowanie wody jako

towaru uzasadnia więc jej prywatyzację. Prywatyzacje te wywołały już napięcia społeczne w różnych regionach świata. Dokument „Niebieskie złoto – Wojna o wodę” pokazuje „pragnienie sprywatyzowania wody” przez wielkie korporacje i zaangażowanie Banku Światowego.

Reportaż zrealizowany w 2013 r. dla jednej z niemieckich stacji telewizyjnych pokazuje, jak Unia Europejska rozpoczęła projekt prywatyzacji wody w całej Europie, który dotyczy również kilku regionów Portugalii. Posłużyły one za prekursorów tego „tajnego” planu:

W 2014 r., gdy zawiązywano europejską inicjatywę obywatelską „Dostęp do wody i urządzeń sanitarnych jest prawem każdego człowieka” eurodeputowany Zielonych, Bas Eickhout, skrytykował Komisję Europejską za to, że razem z Trojką naciskała na prywatyzację przedsiębiorstwa Águas de Portugal:

Parlament Grecji przygotowuje się do przyjęcia prawa, które ma na celu konstytucyjne określenie wody jako prawa człowieka, co mogłoby stać się rozwiązaniem pionierskim w skali Europy, gdy idzie o zachowanie powszechnego dostępu do tego podstawowego dobra. Jeżeli ta ustawa zostanie przyjęta w Grecji, otworzy drogę do tego, by podobnie stało się w pozostałych europejskich krajach.

Grecka inicjatywa zainspirowała ruch Right2Water, skupiający różne europejskie organizacje, które mają na celu zebranie dwóch milionów podpisów, aby UE rozpoczęła debatę i przygotowała odpowiednie regulacje na poziomie europejskim. Tak się póki co nie stało, ale sprawa będzie wkrótce ponownie omawiana w Parlamencie Europejskim, jak podaje portal InfoGrécia.

Prywatyzacje postępują w Portugalii w zatrważającym tempie. Przedsiębiorstwem „Águas de Portugal”, związanym z firmą energetyczną EDP (w międzyczasie sprywatyzowaną), interesuje

się Nestlé, które było właścicielem marki Água Castello (1981) i pozostaje w posiadaniu Fonte Campilho.

Na „Facebooku” użytkownik Hélio Moreira cytuje znaną refleksję pisarza-noblisty José Saramago, który postanowił dać upust swoim emocjom we wpisie o prywatyzacji w „Zeszytach z Lanzarote – Dzienniku III”: „Niech wszystko zostanie sprywatyzowane, zostanie sprywatyzowane morze i niebo, sprywatyzowana woda i powietrze, sprywatyzowana sprawiedliwość i prawo, sprywatyzowana przelatująca chmura, sprywatyzowany sen, zwłaszcza jeśli jest dzienny i z otwartymi oczami. I wreszcie, żeby zwieńczyć to całe prywatyzowanie, niech zostaną sprywatyzowane państwa, niech odda się je raz na zawsze do wykorzystania prywatnym firmom na drodze międzynarodowego konkursu. W tym jest ratunek dla świata... i, przy okazji, niech zostanie też sprywatyzowana ta k\*\*\*\*, która ich wszystkich wydała na świat.”

Autorstwo: Manuel Ribeiro

Tłumaczenie: Grzegorz Kobędza

Źródło: [pl.GlobalVoicesOnline.org](http://pl.GlobalVoicesOnline.org)